

Sūrat al-Qalam

(The Pen)

سورة القلم

Súrah – 68

No of Ayat – 52

English Translation : *Ali Quli Qara'i*

Urdu Translation : *Allamma Zeeshan Haider Jawadi*

Hindi Translation : *Farrukh Khan & Ahmed*

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.

This is a ‘Meccan’ sūrah.

The surah that opens with the single discrete Arabic letter Nūn and the oath of the Divine One swearing by the instrument of The Pen, as well as all knowledge that people are able to preserve and communicate thereby. It takes its name from “the pen” (*al-qalam*) mentioned in verse 1. The surah deals with the accusation that Muḥammad was not God’s Messenger but merely mad. The arrogance of those who assume that, because they have some of the good things in this life, they can reject the Revelation, is rebutted. Examples are given of those who came to regret their arrogance. The Prophet is urged to remain steadfast.

The Holy Prophet (s.a.w.) has said that the one who recites this surah will never face financial difficulties. Writing this surah and tying it to any part of the body that is suffering from pain alleviates the pain.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

**O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.**

اے اللہ! رحمت فرما محمد و آل (ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

O' Allāh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**In the Name of Allāh,
the All-beneficent, the All-merciful.**

عظیم اور دائمی رحمتوں والے خدا کے نام سے

अल्लाह के नाम से जो बड़ा कृपालु और अत्यन्त दयावान हैं।

bi-smi llāhi r-raḥmāni r-raḥīmi

ن ج وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

Nūn.

By the Pen and what they write:

ن، قلم اور اس چیز کی قسم جو یہ لکھ رہے ہیں

नून.। गवाह है क़लम और वह चीज़ जो वे लिखते हैं,

n (nūn) wa-l-qalami wa-mā yasṭurūna

﴿ ٢ ﴾ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةٍ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ

you are not, by your Lord's blessing, crazy,

آپ اپنے پروردگار کی نعمت کے طفیل مجنون نہیں ہیں

तुम अपने रब की अनुकम्पा से कोई दीवाने नहीं हो

mā 'anta bi-ni'mati rabbika bi-mağnūnin

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾

and yours indeed will be an everlasting reward,

اور آپ کے لئے کبھی نہ ختم ہونے والا اجر ہے

निश्चय ही तुम्हारे लिए ऐसा प्रतिदान है जिसका क्रम कभी टूटनेवाला नहीं

wa-'inna laka la-'ağran ġayra mamnūnin

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

and indeed you possess a great character.

اور آپ بلند ترین اخلاق کے درجہ پر ہیں

निस्संदेह तुम एक महान नैतिकता के शिखर पर हो

wa-`innaka la-`alā ḥuluqin `azīmin

﴿ ٥ ﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ

You will see and they will see,

عنقریب آپ بھی دیکھیں گے اور وہ بھی دیکھ لیں گے

अतः शीघ्र ही तुम भी देख लोगे और वे भी देख लेंगे

fa-sa-tubşiru wa-yubşirūna

بِأَيِّكُمْ الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾

which one of you is crazy.

کہ دیوانہ کون ہے

कि तुममें से कौन विभ्रमित है

bi-'ayyikumu l-maftūnu

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾

Indeed your Lord knows best those who stray from His way, and He knows best those who are guided.

آپ کا پروردگار بہتر جانتا ہے کہ کون اس کے راستہ سے بہک گیا ہے اور کون ہدایت یافتہ ہے

निस्संदेह तुम्हारा रब उसे भली-भाँति जानता है जो उसके मार्ग से भटक गया है, और वही उन लोगों को भी जानता है जो सीधे मार्ग पर हैं

'inna rabbaka huwa 'a'lamu bi-man ḡalla 'an sabīlihī wa-huwa 'a'lamu bi-l-muhtadīna

﴿ ۸ ﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ

So do not obey the deniers,

لہذا آپ جھٹلانے والوں کی اطاعت نہ کریں

अतः तुम झुठलानेवालों को कहना न मानना

fa-lā tuṭī'ī l-mukadḍibīna

﴿ ٩ ﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ

who are eager that you should be pliable, so that they may be pliable [towards you].

یہ چاہتے ہیں کہ آپ ذرا نرم ہوجائیں تو یہ بھی نرم ہوجائیں

वे चाहते हैं कि तुम ढीले पड़ो, इस कारण वे चिकनी-चुपड़ी बातें करते हैं

waddū law tudhinu fa-yudhinūna

﴿ ۱۰ ﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ

And do not obey any vile swearer,

اور خبردار آپ کسی بھی مسلسل قسم کھانے والے ذلیل

تुम किसी भी ऐसे व्यक्ति की बात न मानना जो बहुत क़समें खानेवाला, हीन है,

wa-lā tuṭī' kulla ḥallāfin mahīnin

﴿ ۱۱ ﴾ هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ

scandal-monger, talebearer,

عیب جو اور اعلیٰ درجہ کے چغلیخو

کچو کے لگا تا، چو گلیاں خا تا فیر تا ہں،

hammāzin maššā'in bi-namīmin

﴿ ۱۲ ﴾ مَنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ

hinderer of all good, sinful transgressor,

مال میں بیحد بخل کرنے والے, تجاوز گناہگار

भलाई से रोकता है, सीमा का उल्लंघन करनेवाला, हक़ मारनेवाला है,

mannā 'in li-l-ḥayri mu 'tadin 'aṭīmin

عُتُلِّ بِعَدَ ذٰلِكَ زَنِيْمٍ ﴿١٣﴾

callous and, on top of that, baseborn,

بدمزاج اور اس کے بعد بدنسل کی اطاعت نہ کریں

क्रूर है फिर अधम भी।

'utullin ba'da dālika zanīmin

﴿ ۱۴ ﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ

—[only] because he has wealth and children.

صرف اس بات پر کہ یہ صاحب ہمال و اولاد ہے

इस कारण कि वह धन और बेटोंवाला है

'an kāna dā mālin wa-banīna

﴿ ١٥ ﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

When Our signs are recited to him, he says, 'Myths of the ancients!'

جب اس کے سامنے آیاتِ ہالہیہ کی تلاوت کی جاتی ہے تو کہہ دیتا ہے کہ یہ سب اگلے لوگوں کی داستانیں ہیں

جب उसे हमारी आयतें सुनाई जाती है तो कहता है, "ये तो पहले लोगों की कहानियाँ हैं!"

'idā tutlā 'alayhi 'āyātunā qāla 'asāṭīru l-'awwalīna

سَنَسِمْهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾

Soon We shall brand him on the snout.

ہم عنقریب اس کی ناک پر نشان لگادیں گے

शीघ्र ही हम उसकी सूँड पर दाग लगाएँगे

sa-nasimuhū 'alā l-ḥurṭūmi

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا
 لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾

Indeed we have tested them just as We tested the
 People of the Garden when they vowed they would
 gather its fruit at dawn,

ہم نے ان کو اسی طرح آزمایا ہے جس طرح باغ والوں کو آزمایا تھا جب انہوں نے قسم کھائی تھی کہ
 صبح کو پھل توڑ لیں گے

ہم نے انہیں پرکھا ہے جیسے باغ والوں کو پرکھا تھا، جبکہ انہوں نے قسم کھائی
 کہ وہ صبح کو ضرور اس (باغ) کے پھل توڑ لیں گے

'innā balawnāhum ka-mā balawnā 'aṣḥāba l-ğannati 'id 'aqsamū la-
 yaṣrimunnahā muṣbiḥīna

﴿ ۱۸ ﴾ وَلَا يَسْتَأْنُونَ

and they did not make any exception.

اور انشای اللہ نہیں کہیں گے

और वे इसमें छूट की कोई गुंजाइश नहीं रख रहे थे

wa-lā yastaʼnūna

﴿ ۱۹ ﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿ ۱۹ ﴾

Then a visitation from your Lord visited it while they were asleep.

تو خدا کی طرف سے راتوں رات ایک بلانے چکر لگایا جب یہ سب سو رہے تھے

अभी वे सो ही रहे थे कि तुम्हारे रब की ओर से गर्दिश का एक झोंका आया

fa-ṭāfa 'alayhā ṭā'ifun min rabbika wa-hum nā'imūna

﴿ ٢٠ ﴾ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ

So by the dawn it was like a harvested field.

اور سارا باغ جل کر کالی رات جیسا ہو گیا

और वह ऐसा हो गया जैसे कटी हुई फ़सल

fa-'aṣbaḥat ka-ṣ-ṣarīmi

﴿ ۲۱ ﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ

At dawn they called out to one another,

پھر صبح کو ایک نے دوسرے کو آواز دی

فیر پرات:کال ہوتے ہی انہوں نے اک-دوسرے کو آواز دی

fa-tanādaw muṣbiḥīna

﴿ ۲۲ ﴾ أَنْ اَعْدُوا عَلٰی حَرْثِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَارِمِيْنَ

‘Get off early to your field if you have to gather [the fruits].’

کہ پہل توڑنا ہے تو اپنے اپنے کھیت کی طرف چلو

कि "यदि तुम्हें फल तोड़ना है तो अपनी खेती पर सवेरे ही पहुँचो।"

'ani ʿgdū 'alā ḥarṭikum 'in kuntum ṣārimīna

﴿ ۲۳ ﴾ فَاَنْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَاَفَتُونَ

So off they went, murmuring to one another:

پھر سب گئے اس عالم میں کہ آپس میں راز دارانہ باتیں کر رہے تھے

अतएव वे चुपके-चुपके बातें करते हुए चल पड़े

fa-nṭalaqū wa-hum yataḥāfatūna

﴿ ٢٤ ﴾ أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿ ٢٤ ﴾

‘Today no needy man shall come to you in it.’

کہ خبردار آج باغ میں کوئی مسکین داخل نہ ہونے پائے

کی آج وہاں کوئی مسکین تمہارے پاس نہ پہنچنے پاے

‘an lā yadhulannahā l-yawma ‘alaykum miskīnun

﴿ ۲۵ ﴾ وَغَدَا عَلَىٰ حَرْدٍ قَادِرِينَ

**They set out early morning,
[considering themselves] able to grudge.**

اور روک تھام کا بندوبست کر کے صبح سویرے پہنچ گئے

और वे आज तेज़ी के साथ चले मानो (मुहताजों को) रोक देने की उन्हें सामर्थ्य प्राप्त है

wa-ğadaw 'alā ḥardīn qādirīna

﴿ ۲۶ ﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ

**But when they saw it, they said,
'We have indeed lost our way!'**

اب جو باغ کو دیکھا تو کہنے لگے کہ ہم تو بہک گئے

किन्तु जब उन्होंने उसको देखा, कहने लगे, "निश्चय ही हम भटक गए है।

fa-lammā ra 'awhā qālū 'innā la-ḍāllūna

﴿ ۲۷ ﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ

‘No, we are deprived!’

بلکہ بالکل سے محروم ہو گئے

نहीं, बल्कि हम वंचित होकर रह गए।"

bal naḥnu maḥrūmūna

﴿ ۲۸ ﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ

The most moderate among them said, 'Did I not tell you, "Why do you not glorify [Allah]?"'

توان کے منصف مزاج نے کہا کہ میں نے نہ کہا تھا کہ تم لوگ تسبیح پروردگار کیوں نہیں کرتے

उनमें जो सबसे अच्छा था कहने लगा, "क्या मैंने तुमसे कहा नहीं था? तुम तसबीह क्यों नहीं करते?"

qāla 'awsaṭuhum 'a-lam 'aqul lakum law-lā tusabbiḥūna

﴿ ٢٩ ﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

**They said, 'Immaculate is our Lord!
We have indeed been wrongdoers!'**

کہنے لگے کہ ہمارا رب پاک و بے نیاز ہے اور ہم واقعا ظالم تھے

वे पुकार उठे, "महान और उच्च है हमारा रब! निश्चय ही हम ज़ालिम थे।"

qālū subḥāna rabbīnā 'innā kunnā ḡālimīna

﴿ ۳۰ ﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَآؤْمُونَ

Then they turned to one another,
blaming each other.

پھر ایک نے دوسرے کو ملامت کرنا شروع کر دی

فیر وے ٲرٲٲر اک-دوسرے کی اور رُخ کرکے لگے اک-دوسرے کو ملامت کرنے۔

fa-'aqbala ba 'duhum 'alā ba 'ḍin yatalāwamūna

﴿ ۳۱ ﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَاغِينَ

**They said, 'Woe to us!
Indeed we have been rebellious.**

کہنے لگے کہ افسوس ہم بالکل سرکش تھے

उन्होंने कहा, "अफ़सोस हम पर! निश्चय ही हम सरकश थे।

qālū yā-waylanā 'innā kunnā ṭāgīna

عَسَىٰ رَبُّنَا أَن يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ

﴿ ۳۲ ﴾

**Maybe our Lord will give us a better one in its place.
Indeed we turn earnestly to our Lord.'**

شائد ہمارا پروردگار ہمیں اس سے بہتر دے دے کہ ہم اس کی طرف رغبت کرنے والے ہیں

"آशा ہے کہ ہمارا رب بدالے میں ہمیں اس سے اچھا پرادان کرے۔ ہم اپنے رب کی اور انمؤخ ہے۔"

'asā rabbunā 'an yubdilanā ḥayran minhā 'innā 'ilā rabbinā rāgibūna

كَذٰلِكَ الْعَذَابُ ۗ وَالْعَذَابُ الْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ ۗ لَوْ كَانُوۡا
 يَعْلَمُوۡنَ ﴿ ۳۳ ﴾

**Such was the punishment;
 and the punishment of the Hereafter is surely greater,
 had they known.**

اسی طرح عذاب نازل ہوتا ہے اور آخرت کا عذاب تو اس سے بڑا ہے اگر انہیں علم ہو

यातना ऐसी ही होती है, और आखिरत की यातना तो निश्चय ही इससे भी बड़ी है, काश वे जानते!

ka-dālika l-'aḍābu wa-la-'aḍābu l-'āḥirati 'akbaru law kānū ya'lamūna

﴿ ۳۴ ﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ

**Indeed for the Godwary
there will be gardens of bliss near their Lord.**

بیشک صاحبانِ تقویٰ کے لئے پروردگار کے یہاں نعمتوں کی جنت ہے

निश्चय ही डर रखनेवालों के लिए उनके रब के यहाँ नेमत भरी जन्नतें है

'inna li-l-muttaqīna 'inda rabbiḥim ḡannāti n-na'īmi

﴿ ۳۵ ﴾ أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ

**Shall We, then, treat those who submit [to Us]
as [We treat] the guilty?**

کیا ہم اطاعت گزاروں کو مجرموں جیسا بنا دیں

तो क्या हम मुस्लिमों (आज्ञाकारियों) को अपराधियों जैसा कर देंगे?

'a-fa-nağ'alu l-muslimīna ka-l-muğrimīna

﴿ ۳۶ ﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

What is the matter with you? How do you judge!

تمہیں کیا ہو گیا ہے کیسا فیصلہ کر رہے ہو

तुम्हें क्या हो गया है, कैसा फ़ैसला करते हो?

mā lakum kayfa taḥkumūna

﴿ ۳۷ ﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ

Do you possess a scripture in which you read

یا تمہاری کوئی کتاب ہے جس میں یہ سب پڑھا کرتے ہو

क्या तुम्हारे पास कोई किताब है जिसमें तुम पढ़ते हो

'am lakum kitābun fihi tadrusūna

﴿ ۳۸ ﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ

that you shall indeed have in it whatever you would like?

کہ وہاں تمہاری پسند کی ساری چیزیں حاضر ملیں گی

कि उसमें तुम्हारे लिए वह कुछ है जो तुम पसन्द करो?

'inna lakum fihi la-mā taḥayyarūna

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالِغَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ
 لَمَّا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

**Do you have a pledge binding on Us
 until the Day of Resurrection, that you shall indeed
 have whatever you decide?**

یا تم نے ہم سے روزِ قیامت تک کی قسمیں لے رکھی ہیں کہ تمہیں وہ سب کچھ ملے گا جس کا تم
 فیصلہ کرو گے

یا तुमने हमसे क़समें ले रखी है जो क़ियामत के दिन तक बाक़ी रहनेवाली है कि तुम्हारे
 लिए वही कुछ है जो तुम फ़ैसला करो!

*'am lakum 'aymānun 'alaynā bāliġatun 'ilā yawmi l-qiyāmati 'inna lakum la-mā
 taḥkumūna*

﴿ ٤٠ ﴾ سَلُّهُمْ أَيُّهُمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ

Ask them, which of them will aver [any of] that!

ان سے پوچھئے کہ ان سب باتوں کا ذمہ دار کون ہے

उनसे पूछो, "उनमें से कौन इसकी ज़मानत लेता है!

salhum 'ayyuhum bi-dālika za 'īmun

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ

﴿ ٤١ ﴾

**Do they have any partners [they ascribe to Allah]?
Then let them produce their partners, if they are
truthful.**

یا ان کے لئے شرکاء ہیں تو اگر یہ سچے ہیں تو اپنے شرکاء کو لے آئیں

या उनके ठहराए हुए कुछ साझीदार हैं? फिर तो यह चाहिए कि वे अपने साझीदारों को ले
आएँ, यदि वे सच्चे हैं

'am lahum šurakā 'u fa-l-ya 'tū bi-šurakā 'ihim 'in kānū ṣādiqīna

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا
يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

The day when the catastrophe occurs, and they are summoned to prostrate themselves, they will not be able [to do it].

جس دن پنڈلی کھول دی جائے گی اور انہیں سجدوں کی دعوت دی جائے گی اور یہ سجدہ بھی نہ کر سکیں گے

जिस दिन पिंडली खुल जाएगी और वे सजदे के लिए बुलाए जाएँगे, तो वे (सजदा) न कर सकेंगे

yawma yukšafu 'an sāqin wa-yud'awna 'ilā s-suğūdi fa-lā yastaṭī'ūna

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذِلَّةٌ ^{سَّاصِلَةٌ} وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ
إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

With a humbled look [in their eyes], they will be overcast by abasement. Certainly they were summoned to prostrate themselves while they were yet sound.

ان کی نگاہیں شرم سے جھکی ہوں گی ذلت ان پر چھائی ہوگی اور انہیں اس وقت بھی سجدوں کی دعوت دی جا رہی تھی جب یہ بالکل صحیح و سالم تھے

उनकी निगाहें झुकी हुई होंगी, ज़िल्लत (अपमान) उनपर छा रही होगी। उन्हें उस समय भी सजदा करने के लिए बुलाया जाता था जब वे भले-चंगे थे

ḥāshī'atan 'abṣāruhum tarhaquhum dillatun wa-qad kānū yud'awna 'ilā s-suḡūdi wa-hum sālimūna

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ ^{صلی} سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
 مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

**So leave Me with those who deny this discourse.
 We will draw them imperceptibly [into ruin], whence
 they do not know.**

تو اب مجھے اور اس بات کے جھٹلانے والوں کو چھوڑ دو ہم عنقریب انہیں اس طرح گرفتار کریں گے
 کہ انہیں اندازہ بھی نہ ہوگا

अतः तुम मुझे छोड़ दो और उसको जो इस वाणी को झुठलाता है। हम ऐसों को क्रमशः
 (विनाश की ओर) ले जाएँगे, ऐसे तरीके से कि वे नहीं जानते

*fa-darnī wa-man yukaddibu bi-hādā l-ḥadīṭi sa-nastadriḡuhum min hayṭu lā
 ya lamūna*

﴿ ٤٥ ﴾ وَأَمْلِي لَهُمْ إِنَّا جَائِدِي مَتِينٌ

I will grant them respite,
for My devising is indeed sure.

اور ہم تو اس لئے ڈھیل دے رہے ہیں کہ ہماری تدبیر مضبوط ہے

مैं उन्हें ढील दे रहा हूँ। निश्चय ही मेरी चाल बड़ी मज़बूत है

wa-'umlī lahum 'inna kaydī matīnun

﴿ ٤٦ ﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾

**Do you ask them for a reward,
so that they are weighed down with debt?**

کیا آپ ان سے مزدوری مانگ رہے ہیں جو یہ اس کے تاوان کے بوجھ سے دے جا رہے ہیں

(ک्या وہ یااتنا ہی چاہتے ہیں) یا تم ان سے کوئی بدلہ مانگ رہے ہو کہ وہ تاوان کے بوجھ سے
دبے جاتے ہوں؟

'am tas 'aluhum 'ağran fa-hum min mağramin muṭqalūna

﴿ ٤٧ ﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ

**Do they possess [access to] the Unseen
so that they write it down?**

یا ان کے پاس کوئی غیب ہے جسے یہ لکھ رہے ہیں

یا उनके पास परोक्ष का ज्ञान है तो वे लिख रहे हैं?

'am 'indahumu l-ġaybu fa-hum yaktubūna

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ
 نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

**So submit patiently to the judgement of your Lord,
 and do not be like the Man of the Fish who called out
 as he choked with grief.**

اب آپ اپنے پروردگار کے حکم کے لئے صبر کریں اور صاحب ہحوت جیسے نہ ہو جائیں جب انہوں نے
 نہایت غصہ کے عالم میں آواز دی تھی

تو اپنے رب کے آदेश हेतु धैर्य से काम लो और मछलीवाले (यूनस अलै.) की तरह न हो
 जाना, जबकि उसने पुकारा था इस दशा में कि वह गर्म में घुट रहा था।

*fa-ṣbir li-ḥukmi rabbika wa-lā takun ka-ṣāḥibi l-ḥūti 'id nādā wa-huwa
 makzūmun*

لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِّن رَّبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ
 مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

Had it not been for a blessing that came to his rescue from his Lord, he would surely have been cast on a bare shore while he were blameworthy.

کہ اگر انہیں نعمت پروردگار نے سنبھال نہ لیا ہوتا تو انہیں چٹیل میدان میں برے حالوں میں چھوڑ دیا جاتا

यदि उसके रब की अनुकम्पा उसके साथ न हो जाती तो वह अवश्य ही चटियल मैदान में बुरे हाल में डाल दिया जाता।

law-lā 'an tadārahū ni'matun min rabbihī la-nubiḍa bi-l-'arā'i wa-huwa maḍmūmun

﴿ ٥ ﴾ فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥﴾

**So his Lord chose him
and made him one of the righteous.**

پھر ان کے رب نے انہیں منتخب کر کے نیک کرداروں میں قرار دے دیا

अन्ततः उसके रब ने उसे चुन लिया और उसे अच्छे लोगों में सम्मिलित कर दिया

fa-ğtabāhu rabbuhū fa-ğa'alahū mina ṣ-ṣāliḥīna

وَأِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا
 سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

**Indeed the faithless almost devour you with their eyes
 when they hear the Reminder, and they say, 'He is
 indeed crazy.'**

اور یہ کفار قرآن کو سنتے ہیں تو ایسا لگتا ہے کہ عنقریب آپ کو نظروں سے پھسلادیں گے اور یہ کہتے
 ہیں کہ یہ تو دیوانے ہیں

جب وہ لوگ، जिन्होंने इनकार किया, जिक्र (कुरआन) सुनते हैं और कहते हैं, "वह तो दीवाना
 है!" तो ऐसा लगता है कि वे अपनी निगाहों के ज़ोर से तुम्हें फिसला देंगे

*wa-'in yakādu llaḍīna kafarū la-yuzliqūnaka bi-'abṣārihim lammā sami'ū d-
 dikra wa-yaqūlūna 'innahū la-mağnūnun*

﴿ ٥٢ ﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

Yet it is just a reminder for all the nations.

حالانکہ یہ قرآن عالمین کے لئے نصیحت ہے اور بس

हालाँकि वह सारे संसार के लिए एक अनुस्मृति है

wa-mā huwa 'illā dīkrun li-l-'ālamīna

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

**O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.**

اے اللہ! رحمت فرما محمد و آل (ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

O' Allāh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad

**Please recite
Sūra E Fātiḥa
for
ALL MARHUMEEN**

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.